

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Kraus, I.: Fyzika v kulturních dějinách Evropy. Století elektřiny

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 84 (2009), No. 3, [65]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146320>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2009

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Kraus, I.: Fyzika v kulturních dějinách Evropy. Století elektřiny.

Česká technika – nakladatelství ČVUT, Praha 2008

Století elektřiny je třetí svazek čtyřdílné publikace *FYZIKA v kulturních dějinách Evropy*. Cílem autora je seznámit čtenáře s významnými objevy, vynálezy a životními osudy filosofů a přírodovědců od antiky až do konce 20. století, kteří svými myšlenkami a činy ovlivnili rozhodujícím způsobem vývoj evropské civilizace. První svazek *Starověk a středověk* byl vydán v roce 2006 a přibližuje čtenářům filosofy a myslitele z období antiky a středověku. Druhý svazek *Od Leonarda ke Goethovi* (2007) časově pokrývá období od 15. století do první poloviny 18. století. Třetí svazek *Století elektřiny* (2008) pokrývá období druhé poloviny 18. a hlavně 19. století. Kniha je rozdělena na dvě části: první část je věnována objevům v elektřině a magnetismu, druhá část objevům v termodynamice. Koneckonců 19. století je nazýváno stoletím elektřiny a páry. Čtvrtý svazek bude věnován zakladatelům moderní fyziky, tj. teorii relativity, kvantové fyziky, ale i fyzice atomové, jaderné a částicové.

Kniha *Století elektřiny* pojednává o životě, názorech a díle významných přírodovědců a inženýrů, kterými byli: Luigi Galvani, Alessandro Volta, Charles A. Coulomb, André M. Ampère, Hans Ch. Oersted, Karl F. Gauss, Georg S. Ohm, Michael Faraday, Emilij Ch. Lenz, Gustav R. Kirchhoff, James C. Maxwell, Oliver Heaviside, Heinrich R. Hertz, Ivan Puluj, František Křížík, Nikola Tesla, Michaelo I. Pupin, James Watt, Thomas Young, Nicolas L. S. Carnot, Benoit Clapeyron, James P. Joule a Alfred F. B. Nobel. Kniha není pouhým vyprávěním o životě učenců, jejich objevech, funkcích, vyznamenáních či postcích, ale dokumentuje i prostředí, ve kterém žili, s kým se stýkali a spolupracovali. A tak se čtenář navíc dozví, kdo byli Alexander von Humboldt, Humphry Davy, František A. Petřina, Emmy Noetherová, Ada A. Byronová, Sofie Kovalevská, Dmitrij I. Mendělejev, Charles Wheatstone, Pjotr N. Lebeděv, Gustav L. Hertz, Thomas A. Edison, Rudolf J. F. Clausius, Berthy Suttnerová a další. Čtenář se dále seznámí s historií řady evropských vysokých škol, jakými jsou pařížská École Polytechnique, slavná univerzita v Göttingen, univerzita v Erlangen, univerzita v Sankt Petěrburgu, univerzita v Edinburghu, se čtyřmi vysokými učenými pražskými atd. Mezi zajímavosti knihy patří dějiny Aljašky (Ruské Ameriky), historie luštění nápisu na Rossettské desce, vznik nadace Nobelovy ceny apod. Text knihy je vhodně doplněn kvalitními obrázky a barevnými reprodukcemi popisovaných osobností a jejich výzkumných aparatur. Pozitivně hodnotím i často se vyskytující informační poznámky „pod čarou“. Samozřejmostí je jmenný rejstřík uvedený v závěru knihy.

Kniha je napsána čtivě a lze ji doporučit všem, kteří se zajímají o historii přírodních a společenských věd. Je rozšířením informací obsažených v učebnicích fyziky, přírodopisu a dějepisu středních škol. Náklad 600 výtisků. Knihu je možné zakoupit či objednat v prodejně technické literatury ČVUT v Praze 6, v Bílé ulici č. 6.

Zdeněk Janout